

Vraag en antwoord: woningbouw en netcongestie april 2026

Leeswijzer: naar aanleiding van het webinar dat de provincie Gelderland op 19 maart 2026 heeft georganiseerd, zijn de gestelde vragen en antwoorden in dit document samengebracht. De inhoud geeft de stand van zaken weer ten tijde van het opstellen. Door de snelle ontwikkelingen op dit onderwerp is het mogelijk dat informatie op enig moment niet meer actueel is. De vragen zijn onderverdeeld in 2 categorieën: in deel A staan vragen over de mogelijke aansluitstop in de FGU-provincies en het ACM prioriteringskader. In deel B staan vragen met betrekking tot de provinciale verordening voor netbewuste nieuwbouw.

Deel A. Vragen over een mogelijke aansluitstop in de FGU-provincies en het ACM prioriteringskader

1. Hoe krijg ik stroom voor een project dat volgend jaar start en waarvoor ik nu nog geen huisnummers heb?

Antwoord:

- Je kunt op dit moment via *mijnaansluitingen.nl* geen aanvraag doen zonder definitieve vergunning én huisnummerbesluit.
- Als het niet lukt op korte termijn om die te krijgen, kun je vanaf **1 oktober** *vervroegd aanvragen*.
- Voor vervroegd aanvragen heb je **geen huisnummer** nodig en gelden er minder strenge eisen; waarschijnlijk wel een **anterieure overeenkomst** of een **definitief omgevingsplanbesluit** (deze criteria worden nu nog verder uitgewerkt).
- Precieze eisen worden binnen ± een maand verwacht (maar: dit is onzeker).

2. Kan ik vóór 1 oktober al prioriteit aanvragen om op de wachtlijst te komen? Het ACM prioriteringskader is toch al per 1 januari 2026 ingegaan?

Antwoord:

- Klopt, maar de netbeheerders hebben meer tijd gekregen op het kader stapsgewijs in te voeren.
- **Tot 1 juli** blijft de oude werkwijze gelden. Daarna volgt stapsgewijze invoering. Tot 1 oktober werkt prioriteit aanvragen voor woningbouw **nog niet** (dit is zoals het nu lijkt; nog niet definitief bevestigd).

3. Kan ik nu al een vooraanvraag doen voor 1 juli?

Antwoord:

Ja. Alles wat je vóórheen kon doen, kan nu nog steeds. We horen de komende maanden hoe het nieuwe proces eruit gaat zien.

4. Is het reëel dat er na 1 juli nog ruimte te verdelen is in de FGU provincies?

Antwoord:

- Ja, maar dat is wel **onzeker** gezien de waarschuwing van Tennet voor een algehele aansluitstop. Als er snel voldoende maatregelen getroffen worden kan de aansluitstop nog afgewend worden.
- Er wordt **landelijk aan crisismaatregelen gewerkt** om extra ruimte te creëren.

- Sowieso is de nieuwe systematiek niet voor niets. Ook als ruimte pas later ontstaat, is het van belang dat projecten **op de wachtlijst staan**.

5. Hoe kijkt de provincie aan tegen 'handdoekje leggen' door grote partijen?

Antwoord:

- In de provincie Zuid-Holland en eerder in de provincie Utrecht is gewerkt met verzamelaanvragen. Hiervan is de status tot nu toe nog onduidelijk: Stedin kijkt hier nog naar.
- Gelderland en Flevoland doen dit **niet**, omdat hun netbeheerder (Liander) aangeeft dat:
  - een vergelijkbare werkwijze al bestaat via planregistraties;
  - vervroegd aanvragen vóór 1 oktober geen nut heeft.

6. Wat gebeurt er tussen 1 juli en 1 oktober met aanvragen voor woningbouw?

Antwoord:

- Vervroegd aanvragen kan dan **nog niet**. Een gewone aanvraag kan wel, maar deze komt **op de wachtlijst**.
- Netbeheerder gaat volgens prioritering eerst categorie 1 en 2 afwerken. Vanaf 1 oktober komt categorie 3 (waaronder woningbouw) pas weer aan bod en de netbeheerder neemt eerder nog geen aanvragen in behandeling. De projecten in categorie 3 worden vanaf 1 oktober behandeld volgens volgorde van binnenkomst.

7. Wat gebeurt er met projecten die vóór 1 juli worden aangevraagd, maar waarvoor geen capaciteit meer is?

Antwoord:

- *Tijdens het webinar kon deze vraag niet beantwoord worden. Dit antwoord is later toegevoegd.*
- Tot 1 juli 2026 wordt kleinverbruik aangesloten zolang er gereserveerde capaciteit is. Als die er niet meer is, wordt de aanvraag behandeld als iedere andere aanvraag in een congestiegebied (dus op de wachtlijst).
- Als die aanvraag op de wachtlijst moet komen, dan geldt de transportaanvraag als datum op de wachtlijst.

8. Splits de wachtlijst zich straks in hoog-, midden- en laagspanningsnet?

Antwoord:

- Congestie in de FGU regio zit op **hoogspanningsniveau (380kV)** en werkt door naar lagere netten.
- Er is nu **één wachtlijst**, gebaseerd op het hoogspanningsnet. Er wordt onderzocht of de wachtlijst voor FGU in vier delen opgesplitst kan worden (wat dus leidt tot vier congestiegebieden).
- Als jij volgens de wachtlijst aan de beurt bent, maar op jouw onderstation er nog geen ruimte is omdat er daar ook netcongestie is, dan betekent dat dat Tennet naar het volgende project op de lijst gaat kijken waar **wel lokaal** ruimte is.

9. Kan de politiek voorkomen dat nieuwe datacenters op de wachtlijst komen?

Antwoord:

- Voor nieuwe datacenters: zij komen op de wachtlijst als **grootverbruiker**.
- Voor oude aanvragen (soms >10 jaar oud): deze hebben al capaciteit toegekend gekregen en kunnen niet worden tegengehouden.
- Provincies hebben hierin **geen bevoegdheid**; dit is **landelijke wetgeving**.
- Gemeenten kunnen wel via **ruimtelijke ordening (RO)** plannen weren.

10. Heeft het zin om vóór 1 juli een huisnummerbesluit te nemen zonder vergunning?

Antwoord:

Nee. Een huisnummerbesluit zonder omgevingsvergunning kan niet. Voor een aanvraag heb je **allebei** nodig.

11. Wat is het doel van vervroegd aanvragen?

Antwoord:

- Woningbouw heeft lange doorlooptijden.
- In het ACM prioriteringskader zouden projecten anders **te laat** capaciteit kunnen aanvragen, dit zorgt voor risico's voor financiering en planning.
- Door vervroegd aanvragen kan woningbouw in een **eerder stadium** op de wachtlijst geplaatst worden.

12. Kun je vóór 1 oktober al prioriteit aanvragen voor woningbouw, of kan dat pas tegelijk met het vervroegd aanvragen van transportcapaciteit op 1 oktober?

Antwoord:

- Vanaf 1 juli werkt de netbeheerder met de nieuwe wachtlijst en prioriteitscategorieën.
- Woningbouw valt in categorie 3 en komt pas aan de beurt nadat categorie 1 en 2 zijn bediend. Vervroegd aanvragen van transportcapaciteit (voor woningbouw) **inclusief het bijbehorende prioriteitsverzoek** kan pas vanaf 1 oktober.
- Projecten met een huisnummerbesluit kunnen tussen 1 juli en 1 oktober wel een aanvraag indienen via de huidige werkwijze: zij komen dan op de wachtlijst.
- Zodra in categorie 3 de capaciteit wordt vrijgegeven, schuiven zij op de wachtlijst door en komen zij aan de beurt volgens volgorde van binnenkomst.
- Het belangrijke verschil met de situatie vóór 1 juli is dat deze projecten niet langer automatisch capaciteit uit de kleinverbruik-reservering toegekend krijgen.

13. Na 1 oktober: heb je dan geen omgevingsvergunning meer nodig om netcapaciteit aan te vragen?

Antwoord:

- Voor vervroegd aanvragen lijkt er nu **géén** omgevingsvergunning nodig te zijn.
- Voor het volledige proces na vervroegd aanvragen: **nog onbekend** (wordt nog door netbeheerders uitgewerkt).

Deel B. Vragen over de provinciale verordening & netbewuste nieuwbouw

14. Is de strijdigheid van een dergelijke provinciale instructieregel met het Bbl (Besluit bouwwerken leefomgeving) niet een principiële kwestie, in plaats van enkel een juridische vraag?

Antwoord:

- Provincie mag geen maatregelen verplicht stellen die al via het Bbl landelijk geregeld zijn.
- Provincie **mag wel** een netcapaciteitsplafond stellen, als:
  - je hier ook aan kunt voldoen via maatregelen **buiten de Bbl sfeer**;
  - maatregelen binnen de BBL dan vrijwillig zijn.
- Dit is juridisch getoetst; genuanceerder dan "het mag wel/niet".

15. Worden de instructieregels nog aangepast na inspraak?

Antwoord:

- Ja, dat is waarschijnlijk. Wat er in de verordening staat (de 12/13/14 maximale Watt piekvermogen per vierkante meter) wordt door PS vastgesteld: dat zal waarschijnlijk niet heel anders worden na de inspraak. Aanpassingen richten zich vooral op de uitwerking van hoe je aan het netcapaciteitsplafond mag voldoen.
- Dat onderdeel ligt bij GS en valt niet onder de verordening zelf. Gemeenten zullen hierbij worden betrokken.

16. Speelt er landelijk dat dit misschien niet provinciaal maar nationaal geregeld wordt?

Antwoord:

- Ja. Door de dreigende aansluitstop neemt de kans toe dat het Rijk met een landelijke regeling komt.
- Provincies bouwen flexibiliteit in dat ze later alsnog kunnen besluiten om hun verordening **niet** in werking te laten treden als het Rijk met een goede regeling komt.

17. Wat gaat de impact worden voor vergunningsverleners en handhavers?

Antwoord:

- Het nieuwe beleid vraagt inderdaad wat extra's van gemeenten in de vergunningssystematiek.
- We zijn als provincies bezig met **rekenregels** die gebruikt zullen worden om als vergunningsverlener te controleren of een project daadwerkelijk voldoet aan de nieuwe norm. Het uitgangspunt van de rekenregels is dat ze makkelijk en toegankelijk zijn, en gebaseerd op heel veel **bestaande kennis en informatie** die je doorgaans al hebt bij het aanvragen van een project.
- Daarnaast werken we samen met gemeenten aan de **gemeentelijke implementatie**: in dat traject ontwikkelen we allerlei handreikingen en hulpmiddelen om het werk zo makkelijk mogelijk te maken.
- Dat gemeentelijke implementatietraject gaat voor de zomer weer van start.

18. Het kan best lang duren voordat een omgevingsplan is vastgesteld, waardoor de provinciale instructieregel nog niet werkt voor reguliere omgevingsplanactiviteiten. Dat kan leiden tot een periode waarin de instructieregel alleen effect heeft op BOPA's. Komt daar een oplossing voor?

Antwoord:

- Een provinciale instructieregel werkt direct alleen voor BOPA's (buitenplanse omgevingsactiviteiten). Voor reguliere omgevingsplanactiviteiten geldt de instructieregel pas nadat de gemeente het omgevingsplan heeft aangepast.
- Daardoor ontstaat een tussenperiode waarin alleen BOPA's geraakt worden. Dat maakt handhaving lastiger.
- De provincies onderzoeken nog of ze met een provinciaal (voorbereidings)besluit met directe werking (óók op OPA's) dit "gat" willen dichten.

19. Als je pas in de DO (definitief ontwerp)-fase technische aanpassingen moet doorvoeren vanwege de nieuwe provinciale regels, heeft dat veel grotere gevolgen dan wanneer je hier vanaf SO-niveau al rekening had kunnen houden. Komt er een overgangperiode voor de nieuwe regels?

Antwoord:

- Nee, vooralsnog niet. In de huidige ontwerpverordening (zoals deze nu ter inzage ligt) is géén overgangperiode opgenomen. Dat betekent dat de regels direct gelden vanaf het moment van inwerkingtreding:
  - Gelderland en Flevoland: 1 januari 2027
  - Utrecht: 1 december 2026
  - (met de kanttekening dat dit nog wat kan uitlopen vanwege de lopende onderzoeken)
- Vanaf dat moment gelden de nieuwe regels onmiddellijk, in elk geval voor BOPA's.
- Er bestaat voor GS de mogelijkheid om in zeer uitzonderlijke gevallen een apart besluit te nemen om een uitzondering te maken.
- Provincies communiceren al ongeveer 1,5 jaar actief over dat de nieuwe regels eraan komen.
- Als er goede redenen zijn voor een overgangsregeling kunnen er nog zienswijzen worden ingediend worden (bij Gelderland en Flevoland).

20. Hoe blijf ik het beste op de hoogte?

Antwoord:

- Volg voor het ACM prioriteringskader en mogelijke aansluitstop de website van Tennet en regionale netbeheerders. Daarnaast publiceert elke provincie een pagina met actuele informatie, memo's en links.
- Voor netbewuste nieuwbouw: www.netbewustbouwen.com.